

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
pre Základnú školu - pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi
vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia
ISCED 1 – primárne vzdelanie

„Cesta za zdravím“

Názov ŠkVP: „Cesta za zdravím“

Stupeň vzdelania : ISCED 1 , ISCED 2

Dĺžka štúdia: 9 ročná

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím
Súčasťou ZŠ sú aj triedy pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Adresa: Budovateľská 1309, 093 01 Vranov nad Topľou

IČO: 17070244

Riaditeľ školy: PaedDr. Katarína Vasil'ová

Koordinátor
pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Lucia Janošková

Kontakty: email: zspretpadic@stonline.sk
www.zspretpadic.edupage.org
tel.: 057/4885141

Zriadovateľ:

Názov: Obvodný úrad Prešov

Adresa: Tarasa Ševčenka 11, 081 01 Prešov

Kontakty: tel.: 051/7462707

Platnosť dokumentu: od 01.09. 2014

Platnosť dokumentu: do 31.08. 2019

PaedDr. Katarína Vasil'ová
riaditeľ školy

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu

PLATNOSŤ ŠKVP Dátum	Revidovanie ŠKVP Dátum	ZAZNAMENÁVANIE INOVÁCIÍ ZMENY, ÚPRAVY
1.09.2013	1.10.2013	1.vypracované učebné osnovy pre prípravný ročník pre žiakov s pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP v súlade so ŠVP
1.09.2014	1.10.2014	1.rozšírený o učebné osnovy 1.ročníka pre žiakov s pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP v súlade so ŠVP
1.09.2015	1.10.2015	1.rozšírený o učebné osnovy 2. ročníka pre žiakov s pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP v súlade so ŠVP
1.09.2016	24.8.2016	1.rozšírený o učebné osnovy 3. ročníka pre žiakov s pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP v súlade so ŠVP 2.navýšenie hodín: v 3.ročníku

PRÍLOHA ZŠ pre žiakov s TP - triedy pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia:

PRÍLOHA AUT:

2013/2014

– počet navýšených hodín žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP prípravný ročník – o 2hodiny 1h RVA, 1h PVC

2014/2015

- počet navýšených hodín žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP 1.ročník – o 1hodinu: 0,5h PDA, 0,5h NBV

2015/2016

počet navýšených hodín žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP 2.ročník – o 1hodinu: 1h RVA

2016/2017

počet navýšených hodín žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez MP 3.ročník – o 1hodinu: 1h RGP

V školskom roku 2016/2017 sa prípravný, 1.a 2.ročník vzdelávajú podľa inovovaného ŠVP ktorý je platný od 01.09.2016

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1 Charakteristika školy

Poslaním spojenej školy je výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením, ktorým ich zdravotné znevýhodnenie nedovoľuje vzdelávať sa v bežných školách

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím je jednou z organizačných zložiek Spojenej školy, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou, ktorej zriaďovateľom je Okresný úrad Prešov.

Spojená škola s organizačnými zložkami, Praktická škola, Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Špeciálna materská škola je samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím (ZŠ pre žiakov s TP) bola zriadená 1. 9. 1993. Súčasťou školy je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Školský klub detí a Školská jedáleň. Pri ZŠ pre žiakov s TP je zriadená aj elokovaná trieda pri Vranovskej nemocnici n.o., s priemerom 5 žiakov na deň. Obsah vzdelávania je prílohou tohto ŠkVP. Škola sa nachádza v okresnom meste Vranov nad Topľou, je jedinou svojho druhu v Prešovskom kraji.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom s telesným postihnutím a žiakom chorým a zdravotne oslabeným. V súčasnosti má tri triedy, z toho jedna trieda je so spojeným ročníkom a od šk.r. 2013-14 sa na škole vzdelávajú aj žiaci s autizmom. Obsah vzdelávania **triedy pre žiakov s autizmom** s MP a bez MP je prílohou tohto ŠkVP. Počet žiakov sa pohybuje okolo 13 až 19.

Základná škola pre žiakov s TP, Špeciálna základná škola pre žiakov s TP, ŠMŠ, Praktická škola a Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva sú umiestnené v 2 spoločných budovách, . Budova č.1 je trojpodlažná, s bezbariérovými vstupmi, toaletami a výtahom. ZŠ využíva triedy, malú telocvičňu, učebňu dielní, počítačovú učebňu, multimediálnu učebňu, jazykovú učebňu, relaxačnú miestnosť Snoezelen, cvičnú kuchyňu, ŠKD. V priestoroch školy sa nachádzajú samostatné kancelárie ČŠPP – logopéd , somatopéd, psychopéd, psychológ, špeciálny pedagóg, ako aj zdravotné oddelenie s rehabilitáciou, vodoliečbou, telocvičňou, miestnosť pre externých lekárov. V budove č. 2, ktorá je umiestnená v areáli školy, je umiestnené triedy ZŠ pre žiakov s autizmom, žiaci využívajú všetky špeciálne učebne v budove č. 1. Škola má výdajnú školskú jedáleň. Učebne sú veľkosťou a zariadením prispôbené počtu žiakov stanovených pre špeciálne školy s telesným a mentálnym postihnutím a pre žiakov s autizmom.

Špecifikom našej školy je nízky počet žiakov v triede, čo umožňuje učiteľovi individuálny prístup k žiakovi, prispievame k zlepšeniu jeho zdravotného stavu a snažíme sa aby nedošlo k jeho regresii a rehabilitácia v rámci ČŠPP a predmetu telesná výchova, zdravotná telesná výchova, rozvoj psychomotorických zručností. Škola ponúka žiakom záujmové krúžky vzhľadom k ich druhu a stupňu postihnutia.

KRÚŽKY:

V školskom roku 2013/2014: Krúžok Šikovných rúk, Mladý spravodajca, Angličtina hrou, Priateľ Ježiš, Športom k prírode, Z rozprávky do rozprávky;

V školskom roku 2014/2015: Krúžok Maškrtníček, Biblia očami detí, Mladý spravodajca, Spevácko-dramatický, Športom k prírode, Výtvarný krúžok;
V školskom roku 2015/2016: Krúžok Šikovníček, Mladý spravodajca, Spevácko-tanečný, Športom k prírode, Výtvarný krúžok;
V školskom roku 2016/2017: Šikovníček, Mladý spravodajca, Hudobno-dramatický, Športom k prírode, Výtvarný krúžok; Angličtina hrou

Otvára sa nielen žiakom, ale aj rodičom. Počas prestávok sú žiaci v triede, majú voľnosť, môžu sa hrať vlastné hry, alebo navštíviť kamarátov vo vedľajšej triede pod dohľadom službukonajúceho pedagogického dozoru. Prístup pedagógov k žiakom je demokratický a priateľský.

1.1 Charakteristika žiakov

ZŠ pre žiakov s TP zabezpečuje primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie podľa vzdelávacích programov pre žiakov bežnej ZŠ a pre žiakov s telesným postihnutím, žiakov chorých a zdravotne oslabených a pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia. Žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím poskytuje výchovu a vzdelávanie aj žiakom s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami. Žiaci s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia sú vzdelávaní podľa:

Štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia ISCED 1- primárne vzdelávanie

Štátneho vzdelávacieho programu pre 1.stupeň ZŠ v SR ISCED 1 – primárne vzdelávanie;

Školského vzdelávacieho programu - **Vzdelávací program pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami ISCED 1 – primárne vzdelanie**

Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia

Hlavnými cieľmi primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti (ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Stupeň vzdelania žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia

Primárne vzdelávanie (ISCED 1).

Nižšie sekundárne vzdelávanie (ISCED 2).

Profil absolventa s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia

Osvojené kompetencie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) zodpovedajú profilu absolventa primárneho stupňa vzdelávania a profilu absolventa nižšieho sekundárneho stupňa vzdelávania.

Vzdelávacie oblasti žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia

Na primárnom stupni vzdelávania sú do vzdelávacej oblasti JAZYK A KOMUNIKÁCIA zaradené predmety rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností a rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie ako špecifické predmety určené pre žiakov s touto diagnózou.

Na nižšom stupni sekundárneho vzdelávania je do vzdelávacej oblasti JAZYK A KOMUNIKÁCIA zaradený špecifický predmet rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností, oblasť neobsahuje druhý cudzí jazyk, vzhľadom na charakter postihnutia.

Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia

V MKCH - 10 (1992) sú do skupiny pervazívnych vývinových porúch zahrnuté tieto diagnostické kategórie: detský autizmus (F84.0), atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), iná dezintegratívna porucha v detstve (F84.3), hyperaktívna porucha spojená s mentálnou retardáciou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5), iné pervazívne vývinové poruchy (F84.6), nešpecifikovaná pervazívna vývinová porucha (F84.9).

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Vzdelávanie žiakov má individuálny charakter.
- Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) môžu byť vzdelávaní

- a) v základných školách pre žiakov s autizmom,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) základnej školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z) podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

V prípade potreby žiakom so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania

až o dva roky. Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rovnaké ako pre žiakov bežných základných škôl.

Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky a jazyk národností.

Organizačné podmienky na vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie sa realizuje podľa individuálnych vzdelávacích programov.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania, a ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky.

Trieda pre žiakov s autizmom

Najúčinnejšou terapiou v súčasnosti je edukácia s cieľom, ovplyvniť vývin dieťaťa tak, aby dospel na úroveň maximálnej nezávislosti, ktorá mu umožní využívať všetky nadobudnuté vedomosti, zručnosti a návyky k tomu, aby žil úspešný a plnohodnotný život po všetkých stránkach.

Triedy pre žiakov s autizmom navštevujú 4 žiaci. So žiakmi pracuje jeden učiteľ a jeden asistent pedagóga.

Triedy sú upravená podľa špecifických potrieb týchto žiakov- každý žiak má svoj pracovný box na individuálnu činnosť, v triede je aj priestor na spoločnú prácu, kútik na hranie, relaxačný kútik a kútik na rozvoj zmyslového vnímania, priestor na desiatu.

Triedy pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývojovými poruchami sa zriaďujú ako triedy s individuálnym vzdelávacím programom. Postupuje sa v nich podľa individuálneho vzdelávacieho programu vypracovaného pre každého žiaka, pričom sa vychádza z učebných osnov

V triede pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami postupujeme aj podľa nasledovných špecifických metód:

Program TEACCH

Je jeden z najrozšírenejších programov používaných pri práci s osobami s autizmom, je určený ako pre deti tak aj pre dospelých, nezávisle od úrovne vývinu. Program TEACCH kladie dôraz na tzv. štrukturalizáciu (organizácia/usporiadanie fyzického prostredia/času, ktoré sa tak stávajú prehľadnými a tým sa uľahčuje porozumenie situácie), a vizualizáciou (slovný pokyn sa doplní vizuálnou, názornou inštrukciou/pomôckou a tým sa uľahčí jeho porozumenie. Prostredie/čas sa stávajú pre osobu s autizmom predvídateľné, čiže má predstavu o tom „kde“ a „kedy“ a „ako dlho“. Tieto informácie sa sprostredkujú v takom jazyku (v takej forme), akému dieťa rozumie. Tento spôsob (vizualizácia) sa využíva kvôli ťažkostiam osôb s autizmom so spracovaním reči (informácii podanej slovne). Deti

s autizmom majú nedostatky v porozumení reči, spracovaní slovných informácií/inštrukcií. Tento nedostatok sa kompenzuje využívaním vizuálnych (názorných) pomôcok.

Intenzívna interakcia

Intenzívna interakcia je metóda výučby predverbálnych základov komunikácie pre deti alebo dospelých s vážnym mentálnym postihnutím, alebo s autizmom, ktorí sú stále v rannom štádiu vývoja komunikácie.

Intenzívna interakcia sa zameriava na niektoré centrálné oblasti, v ktorých ľudia s autizmom zaostávajú, ako:

- schopnosť sa socializovať - rozumieť iným ľuďom,
- zúčastňovať sa interakcie s druhou osobou,
- mať radosť s prítomnosťou iných ľudí a túžiť s nimi byť,
- naučiť sa komunikačné schopnosti a rutiny,
- naučiť sa porozumieť neverbálnym prejavom s emocionálnym obsahom, používať a chápať očný kontakt, výraz tváre atď.

Social story

Terapia je určená predovšetkým pre menej postihnuté osoby s autizmom, ktorý sú monitorovaný k nadväzovaniu sociálnych vzťahov. Na modelových príbehoch sa osoba s autizmom učí porozumieť sociálnemu chovaniu v rôznych situáciách, chápať emócie, správne reagovať na sociálne podnety.

Alternatívna a augmentívna komunikácia

Reč detí s autizmom sa obvykle začína rozvíjať oneskorene, zároveň sa rozvíja úplne iným spôsobom ako sme zvyknutí u zdravých detí. Niektoré deti nezačnú rozprávať vôbec, pričom sa nesnažia tento nedostatok nahradiť použitím nejakého iného spôsobu komunikácie, napr. použitím gesta alebo posunku. Deťom s autizmom totiž chýba vrodená schopnosť chápať význam komunikácie ako prostriedok, ktorým môžu ovplyvniť prostredie. U detí s autizmom musíme počítať aj s tým, že ich porozumenie reči je výrazne obmedzené. Príliš dlhé a zložité vety môžu osobu s autizmom zmiatať. Slová sú priveľmi abstraktné a zmiznú, ako náhle sa vyslovia. Ak dieťa s autizmom nemá k dispozícii fungujúci a zrozumiteľný systém, môže sa ako dôsledok objaviť problematické správanie. Z uvedeného vyplýva, že deti s autizmom potrebujú popri alebo namiesto reči aj iný spôsob komunikácie. Na jeho označenie sa používa pojem augmentatívna a alternatívna komunikácia.

Výmenný obrázkový komunikačný systém

Cieľom systému je naučiť jedinca funkčnej komunikácie - AKO, PREČO a S KÝM komunikovať.

Metodika Výmenného obrázkového komunikačného systému je založená:

- na silnej motivácii dieťaťa ku komunikácii,
- k intenzívnemu prístupu ku komunikácii.

Systém stojí na týchto princípoch:

- vysoká motivácia - konkrétny výber odmien pre konkrétneho klienta,
- zmysluplná a účelová výmena obrázku za vec, ktorú obrázok znázorňuje,
- podpora iniciatívy klienta s použitím fyzickej asistencie a potlačením verbálnych výziev a pokynov,
- podpora nezávislosti usporiadaním lekcií.

Žiaci s PAS:

- pracujú v triede v špecificky upravených podmienkach

- využívajú telocvičňu, počítačovú miestnosť, terapeutickú miestnosť snoezelen, cvičnú kuchynku
- navštevujú Školský klub detí, rehabilitáciu

1.2 VIZIA NAŠEJ ŠKOLY

Poskytovať našim žiakom také vedomosti a zručnosti, aby sa mohli čo najviac a čo najsamostatnejšie začleniť do spoločnosti a do bežného života, aby mohli svoj život prežiť naplno a harmonicky, upevniť si sebavedomie, vytvoriť si vedomie vlastnej hodnoty, aby sa vnútorne vyrovnali so svojim zdravotným znevýhodnením.

ČÍM SME INÍ

- Dávame šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a zažíval pocity úspechu.
- Rozsah učiva a tempo jeho osvojovania sú prispôsobené rozumovým, psychickým, motorickým a sociálnym schopnostiam a zručnostiam našich žiakov.
- Znížený počet žiakov v triedach (najviac 12).
- Pri vzdelávaní sa uplatňuje individuálny prístup a rešpektujú sa osobitosti našich žiakov.
- Bezbariérové riešenie priestorov školy (výťah, bezbariérové toalety, sprcha, schodolez, prenosné nájazdové rampy). Všetky priestory sú vybavené účelovým zariadením, ktoré je v súlade s požiadavkami pre vzdelávanie žiakov a detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
- Výborná vybavenosť špeciálnou počítačovou technikou, učebnými a kompenzačnými pomôckami.
- Zdravotná telesná výchova a rehabilitácia poskytovaná žiakom SŠ a klientom ČŠPP.
- Multisenzorická terapia v terapeuticko-relaxačnej miestnosti Snoezelen.
- Odborná lekárska starostlivosť prostredníctvom externých zamestnancov -neuroológ, rehabilitačný lekár.
- Pre žiakov, zamestnancov a rodičov je denne k dispozícii psychológ ČŠPP.
- Ranná intervencia a následná včasná stimulácia telesne, mentálne a viacnásobne postihnutých detí už v ŠMŠ a ČŠPP.
- Snažíme sa o dobrú klímu školy a tried, budovaním priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi, rodičmi a pedagógmi ako aj medzi zamestnancami školy.

Pri výchove a vzdelávaní rešpektujeme psychické a fyzické osobitosti každého žiaka, uplatňujeme individuálny prístup a poskytujeme diagnostickú, rehabilitačnú, psychologickú, psychoterapeutickú a špeciálno-pedagogickú starostlivosť, ako aj poradenské služby ich rodičom. Pri výchove a vzdelávaní žiakov máme zabezpečených pedagogických asistentov na prekonávanie zdravotných bariér.

Škola rozvíja aj talent a mimoriadne nadanie žiakov. Talentovaným žiakom dáva príležitosť zúčastniť sa na rôznych súťažiach, učitelia pre nich pripravujú a zadávajú školské práce odpovedajúce ich zručnostiam a schopnostiam.

V našej škole je podporovaná mimoškolská záujmová činnosť žiakov. Dáva žiakom návod k zmysluplnému využívaniu voľného času, rozvíja ich schopnosti a vedomosti, jemnú a hrubú motoriku, učí ich prijímať úspechy i neúspechy, je pre nich spôsobom seberealizácie, sebauplatnenia. Núti ich komunikovať s ostatnými a vyjadrovať svoj názor. Žiaci II. stupňa sú pravidelne pripravovaní na prijímacie skúšky na gymnázium a stredné školy, taktiež sa zúčastňujú testovania 9 ako všetci deviataci bežných základných škôl.

1.3 Charakteristika pedagogického zboru

V škole pracujú pedagogickí zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady, prípadne si kvalifikáciu dopĺňajú. Zamestnancov ZŠ nie je možné celkom vyčleniť, nakoľko vyučujú na ZŠ aj ŠZŠ pre žiakov s TP, či v PŠ. Na škole pôsobí výchovný poradca, pedagogickí zamestnanci - koordinátori /podľa jednotlivých prierezových tém./ Chod školského klubu detí (ďalej len ŠKD) zabezpečujú vychovávateľky a pedagogickí asistenti. Špeciálno-pedagogické a psychologické služby a starostlivosť poskytujú v rámci CSPP špeciálni pedagógovia – logopéd, somatopéd, psychopéd, psychológ a sociálny pracovník, rehabilitačnú starostlivosť zabezpečujú fyzioterapeuti.

Vzdelávanie a starostlivosť o telesne a viacnásobne postihnuté deti a deti s ťažkým mentálnym a viacnásobným postihnutím vyžaduje zabezpečenie rehabilitácie a iných služieb spojených s ich výchovou a vzdelávaním /obslužné činnosti, kŕmenie, podávanie liekov,.../. Z uvedeného dôvodu zamestnávame zdravotnú sestru a asistentov učiteľa. V škole pracuje metodické združenie.

Vďaka rôznorodej zameranosti pedagógov môžeme uspokojiť veľké množstvo potrieb žiakov a to nie len v oblasti vyučovania, ale taktiež v oblasti voľno-časových aktivít - v škole je pestrá ponuka záujmových krúžkov. Svoje organizačné schopnosti v dostatočnej miere prezentujú usporiadaním školských akcií pre verejnosť, pre kolegov, pre žiakov a ich zákonných zástupcov a pripravovaním žiakov na školské a mimoškolské súťaže.

1.4 Organizácia prijímacieho konania

Do prípravného respektíve 1. ročníka primárneho vzdelávania sa dieťa prijíma po dovŕšení 6. roku veku v súlade s § 19 zákona č. 245/2008 Z.z.

Škola prijíma žiakov na základe ich zdravotného znevýhodnenia so súhlasom rodičov po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných v zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie.

Počas celého školského roka škola prijíma žiakov s telesným postihnutím do všetkých ročníkov na základe lekárskeho odporúčania a žiadosti rodičov. Pri nižšom počte žiakov sú ročníky spájané.

1.5 Dlhodobé projekty

Otvorená škola Infovek – prebieha- cieľom projektu je zvyšovanie gramotnosti žiakov a učiteľov v oblasti IKT s cieľom využívať IKT vo výchovno-vzdelávacom procese a v čase mimo vyučovania, používať internet ako informačný zdroj pre žiakov a učiteľov pri vzdelávaní sa a príprave na vyučovanie, získavanie nových IKT technológií.

Chránená dielňa – prebieha - projekt Európskeho sociálneho fondu v spolupráci s UPSVaR vo Vranove n. T., ktorým sme vytvorili pracovné miesto pre osoby so zdravotným postihnutím.

Virtuálna knižnica – prebieha - práca s internetovým systémom slúžiacim učiteľom na prácu s elektronickými materiálmi v spolupráci so spoločnosťou Komenský.

Dobré srdce Nadácie Tatra banky – 200 eur – zakúpenie špeciálnych nájazdových rámp pre imobilných žiakov na prekonávanie bariér a špeciálnych pomôcok do miestnosti Snoezelen.

Projekt Moderným vzdelávaním k uplatneniu sa príslušníkov MRK na trhu práce i k ich inklúzii v rámci spoločnosti v operačnom programe Vzdelávanie, Opatrenie 1.1. Premena tradičnej školy na modernú: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne marginalizovaných rómskych komunit – 294 098 eur - úspešný – zriadenie počítačovej učebne a jazykového laboratória s kompletným IKT vybavením /interaktívne tabule, notebooky pre žiakov a učiteľov, digitálne učebnice, testovací systém, kopírka, špeciálna technika pre telesne postihnutých: tablety, špeciálne klávesnice a myši./ odborné školenia pedagogických zamestnancov

Partnerstvo v projekte Sme si rovní, nie rovnakí - Partnerstvo s n.o. Úspech z Košíc – účasť 20 žiakov na tvorivých dielňach – keramikárstvo pod vedením keramikára Petra Smika a maliarstvo pod vedením slovenského výtvarníka Fera Guldana.

Projekt Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov – odborné vzdelávanie a získanie 2 notebookov pre pedagogických zamestnancov školy.

Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva – vyškolenie zamestnancov k používaniu techniky aj k testovaniu 9; získanie 3 interaktívnych tabúl, 3 notebookov a 1 tlačiarne.

1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi sa neustále rozvíja. Cieľom je dosiahnutie maximálnej úrovne vzájomnej komunikácie a vybudovanie pozitívnych vzťahov medzi rodičmi a učiteľmi. Rodičia môžu kedykoľvek navštíviť školu nielen po vzájomnej dohode s triednym učiteľom, na školských a triednych rodičovských združeniach, akciách poriadanych školou. Triedni učelia majú vymedzený čas na konzultácie s rodičmi, poprípade si stretnutie s rodičmi vopred dohodnú. Snažíme sa oboznamovať všetkých zákonných zástupcov žiakov a klientov ČSPP čo, ako a prečo robíme, a aký to bude mať vplyv na zlepšenie stavu ich dieťaťa, preto im vypracujeme stimulačné, terapeutické a individuálne vzdelávacie programy.

Rodičia, zákonní zástupcovia a verejnosť majú možnosť oboznámiť sa s chodom školy prostredníctvom webových stránok školy, alebo počas dňa otvorených dverí. Možnosti vzájomných informácií cez internet chceme naďalej viac rozširovať.

Pri škole pracuje Rodičovská rada, Rada školy pri SŠ, OZ „Radosť vranovských detí“. Všetky orgány a subjekty sa pravidelne stretávajú a spolupracujú so školou.

Škola ďalej aktívne spolupracuje s:

- Okresným úradom Prešov, Mestským úradom vo Vranove n.T., Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a inými zariadeniami,
- s rehabilitačným lekárom, detským neurológom a inými odbornými lekármi /pediater, psychiater, otorinolaryngológ.../,

- Občianskym združením „Radosť vranovských detí“ - ktorého cieľom je podpora a zabezpečovanie potrieb žiakov školy za účelom ich všeobecného rozvoja, obstarávanie školských pomôcok, organizovanie školských výletov,
- PdF Prešovskej univerzity – priebežná prax študentov denného štúdia špeciálnej pedagogiky, jednodňová exkurzia študentov externého rozširujúceho štúdia špeciálnej pedagogiky,
- Základnými školami, materskými školami a strednými školami – zamestnanci CŠPP priebežne podľa potrieb uskutočňujú metodické návštevy,
- Úniou nevidiacich, Zväzom pre telesne postihnutých, Červeným krížom s poradenskými zariadeniami - CŠPP a CPPP a P vo Vranove n. T., s CŠPP pre sluchovo postihnutých v Prešove, CŠPP pre zrakovo postihnutých v Levoči.

Škola prizýva k spolupráci všetkých partnerov, očakáva pomoc, podporu, dôveru. Za to sa chceme poďakovať všetkým, ktorým osud našich detí nie je ľahostajný a ich finančná podpora prispela k uľahčeniu a vytvoreniu lepších podmienok ich života.

K ďalším metódam a aktivitám, ktoré prispievajú k lepšej kvalite života všetkých žiakov patria: slávnosti a programy, výlety a exkurzie, umelecké stretnutia. Organizovanie spoločných akcií s deťmi bežných škôl, s rodičmi, súrodencami detí. Žiaci sa pravidelne zúčastňujú rôznych športových, výtvarných a speváckych súťaží, kde opakovane získali mnoho ocenení.

1.7 Priestorové a materiálne - technické podmienky školy

ZŠ pre žiakov s TP sídli v trojpodlažnej budove č. 1 a v dvojpodlažnej budove č. 2.

Budova č. 1

Člení sa na:

a.) Úsek výučby

- *malá telocvičňa* – rebriny, cyklotrenažér, švédka debna, šmýkačka, suchý bazén, televízor...
- Miestnosť Snoezelen /viac v poslednej časti ŠkVP/
- *učebňa dielní* - je vybavená 3 pracovnými stolmi s potrebným náradím
- *učebne IKT, multimediálna učebňa* – počítače, tablety, notebooky, interaktívne tabule, špeciálne klávesnice a myši pre žiakov s DMO a žiakov s postihnutím horných končatín, multifunkčné zariadenie, čítacia lupa, špeciálne výukové CD, DVD.
- *triedy* : v budove č.1 na prízemí, 2. a 3. nadzemnom podlaží (triedy ZŠ , ŠZŠ a triedy PŠ) sú veľkosťou prispôsobené počtu žiakov stanovených pre špeciálne školy s telesným a mentálnym postihnutím s priestorom pre relaxáciu s viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom a polohovateľnými ležadlami, špeciálnymi prístrojmi, technikou, materiálmi a pomôckami. Vnútorne usporiadanie lavíc, osvetlenie /prírodné i umelé/ i umiestnenie tabúľ je v súlade s požiadavkami hygieny výchovno-vzdelávacieho procesu. ŠKD realizuje svoju činnosť v 2 školských triedach na 2.podlaží.
- *samostatné kancelárie CŠPP* – logopéd a somatopéd, psychopéd, psychológ sú vybavené potrebnými odbornými pomôckami a špeciálnym nábytkom,
- *rehabilitácia* – vodoliečba, telocvičňa, miestnosť pre externých lekárov, rebriny, masážne stoly, parafín, magnetoterapia, diadynamik, biolampa, steper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, vodoliečba, perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, ortopedické a protetické pomôcky...

b.) Úsek vedenia školy:

- miestnosť zástupcu ZŠ pre Ž s TP , ŠZŠ a PŠ

c.)

d.) Oddychová zóna:

- oddychová miestnosť pre zamestnanca chránenej dielne

e.) Úsek pomocných priestorov:

- šatňa
- zariadenia na osobnú hygienu žiakov: sociálne zariadenia v členení chlapci, dievčatá, 3 bezbariérové sociálne zariadenia
- zariadenia na osobnú hygienu zamestnancov a klientov
- kabinet
- miestnosť pre upratovačky
- sklad čistiacich a hygienických potrieb
- údržbárska dielňa
- výdajňa stravy
- školská jedáleň
- kotolňa
- archív
- výťah.

V budove č. 2

a.) úsek výučby

triedy – pre žiakov ŠZŠ a ZŠ /s podobným vybavením ako v budove č. 1/

b.) Úsek vedenia školy:

- miestnosť riaditeľky ŠŠ

c.) Úsek administratívy:

- kancelária pracovníčok THP a PaM

d.) Úsek administratívy:

- kancelária sociálnej pracovníčky ČŠPP -kancelária prvého kontaktu s klientom

- samostatné kancelárie ČŠPP – logopéd a somatopéd, psychopéd

e.) Úsek pomocných priestorov:

- šatňa pre žiakov a zamestnancov školy
- zariadenia na osobnú hygienu žiakov: sociálne zariadenia v členení chlapci, dievčatá, bezbariérové sociálne zariadenie
- zariadenie na osobnú hygienu zamestnancov školy
- kotolňa

Vychádzajúc z vízie školy sa naše zariadenie postupne modernizuje, podarili sa ďalšie zmeny k lepšiemu:

- rekonštrukcia kotolne, sociálnych zariadení /sprcha, prebaľovacie lôžko, hygienické zariadenia pre imobilných, nová vírivá vaňa pre žiakov a klientov rehabilitácie/,

výmena okien na škole, rekonštrukcia výťahu, oprava schodov, výrazná úprava interiéru školy – relaxačné kútky pre žiakov, výškovo nastaviteľné lavice, stoličky,

- dopĺňanie vybavenia školy učebnými a kompenzačnými pomôckami, didaktickou a špeciálnou počítačovou technikou, pedagogickou a odbornou literatúrou,
- zakúpenie schodolezu a prenosných nájazdových rámp na prekonávanie schodov pre imobilných žiakov,
- zakúpenie špeciálnych klávesníc, počítačových myší, tabletov, interaktívnych tabúl pre telesne postihnutých žiakov,
- modernizácia vyučovania – využívanie metódy projektového vyučovania a testovacieho systému TAP vo vyučovacom procese, digitálne učebnice, učebne IKT s pripojením Wifi, výučbové programy Alf, Activinspire a edukačné programy na CD pre jednotlivé predmety, zriadenie jazykovej a multimedialnej učebne, úprava exteriéru- pozemok na pestovanie plodín, Altánok poznania, Eko chodník s listnatými a ihličnatými stromčekmi, detské ihrisko so šmýkačkou, kolotoč, pieskovisko, kladina.
- zabezpečenie pomôcok pre slabozrakých: elektronické a vreckové čítacie lupy.

Materiálno-technické zabezpečenie vyučovania je na veľmi dobrej úrovni a umožňuje tvorivejší a efektívnejší výchovno-vzdelávací proces. Učebné pomôcky sa dokupujú priebežne podľa finančných prostriedkov a potreby aj v spolupráci s OZ „Radosť vranovských detí“. Školská knižnica je umiestnená v triede na 2. poschodí..

Areál školy je nevyhovujúci (skoro celý je vyasfaltovaný, málo zelene) a zároveň je prístupovou cestou a parkoviskom pre rodičov imobilných detí.

1.8 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, treba klásť dôraz na:

- upravené a estetické prostredie tried, chodieb, areálu školy,
- aktuálne informácie o aktivitách školy prezentovať na informačných tabuliach, nástenkách a internetovej stránke školy,
- budovanie priateľskej atmosféry medzi telesne a viacnásobne postihnutými žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi, medzi pedagógmi navzájom a pedagógmi a rodičmi.

1.9 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola zabezpečuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch školy a areáli školy.

V rámci bezpečnosti vykonáva poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na začiatku školského roka a pred rôznymi školskými akciami. Zabezpečuje pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti pri práci a proti požiaru, ochrane zdravia a prevencie pred sociálno-patologickými javmi. Realizuje pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia na odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií. Cvičné poplachy pre žiakov a zamestnancov školy.

Bezbariérový prístup zabezpečuje výťah, madlá na schodištiach, chodbách a sociálnych zariadeniach. Škola kladie dôraz na dodržiavanie pitného režimu – denne žiaci dostávajú na

desiatu teplý čaj. Na bezpečnosť a ochranu žiakov pred úrazmi v triede a na chodbách počas prestávok dbá pedagogický a zdravotný personál školy. Pri úraze podľa jeho závažnosti a rozsahu poskytne žiakovi prvú pomoc zdravotný personál školy, alebo privolaná lekárska služba.

Školenia BOZP zamestnancov sa vykonávajú v súlade s plánom BOZP. Školenia zabezpečuje externý zamestnanec. Revízie zariadení sú v súlade s plánom podľa platných noriem a zákonov.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

2.1 Pedagogické princípy školy

Strategickým cieľom školy je poskytnúť našim žiakom také vedomosti a zručnosti, aby sa mohli čo najviac a čo najsamostatnejšie začleniť do spoločnosti a do normálneho života. Aby mohli prežiť svoj život naplno a harmonicky, upevniť si sebavedomie a vytvoriť si vedomie vlastnej hodnoty, aby sa vnútorne vyrovnali so zdravotným postihnutím.

Školský vzdelávací program Cesta za zdravím kladie dôraz na všestranný rozvoj osobnosti žiaka so zdravotným znevýhodnením, na rozvoj pozornosti, myslenia, predstavivosti, pamäte a orientácie v priestore. Na získanie pracovných a hygienických návykov podľa ich schopností a odstránenie alebo zmiernenie ich pohybového handicapu.

Ciele, ktoré si stanovila škola aj pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami:

Činnosť v škole bude zameraná na:

- rozvoj slovnej zásoby, čitateľských a pisateľských zručností, rozvoj komunikačných schopností, aby sa vedeli orientovať v akejkoľvek komunikačnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote
- nápravu narušenej komunikačnej schopnosti logopédom
- rozvoj jemnej a hrubej motoriky osvojením základných pracovných návykov a zručností, sebaobsluhy,
- aplikáciu matematických vedomostí v bežných životných situáciách
- vedenie k vytrvalosti a sústavnosti pri plnení úloh
- výchovu osobnosti s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť zaujímajú významné miesto,
- dosiahnutie zvýšenej gramotnosti v oblasti IKT
- na kvalitnú prípravu v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov
- vedenie žiakov k tolerancii a ohľaduplnosti k iným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám
- zvýšenie účasti rodičov na daniach v škole, s cieľom nadviazať na domácu prípravu
- posilnenie demokratickej klímy v škole,
- posilnenie voľnočasových aktivít.

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti školy, ktoré využívame pri plnení cieľov je špeciálno-pedagogická, psychologická a rehabilitačná starostlivosť v škole a ČŠPP a rôzne kompenzačné aktivity. Používame rôzne špeciálne počítačové programy, kompenzačné pomôcky, špeciálne metódy a formy práce. V tomto školskom roku chceme do

výchovno-vzdelávacieho procesu začleniť arteterapiu a hipoterapiu. Dôležitú úlohu pri plnení cieľov má aj školský klub detí, záujmové útvary, jednotlivé akcie organizované počas školského roka.

Prostriedky a formy realizácie:

- Využívaním nových inovatívnych a špeciálnych metód.
- Tvorbou projektov.
- Využívaním práce v skupinách.
- Reflexiou – premýšľaním, rozjímaním, uvažovaním.

2.2 Zameranie školy

Uvedomujeme si, že naši žiaci majú v rámci zdravotného postihnutia veľmi rôznorodé vzdelávacie potreby, ktoré pri osvojovaní pracovných a hygienických návykov a odstraňovaní alebo zmierňovaní ich handicapu budeme rešpektovať. Sme partneri a máme spoločný cieľ - získať postihnutiu zodpovedajúce zručnosti, vedomosti a postoje, ktoré im umožnia čo neefektívnejšie začlenenie do života. Snažíme sa v škole vytvoriť demokratickú klímu, aby sme mohli poskytnúť žiakom kvalitné základy moderného všeobecného vzdelania zamerané pre ďalšie štúdium, ale aj k praktickému životu. Usilujeme sa o rozvoj osobnosti každého žiaka na základe pochopenia a prijatia všeobecným platných mravných noriem a princípov s dôrazom na zlepšenie zdravotného stavu.

Usilujeme sa o školu rodinného a priateľského charakteru, kde sa budú dobre cítiť žiaci, učitelia pracovníci školy a všetci, ktorí poctia návštevou našu školu.

Program sekundárneho vzdelávania je zostavený tak, aby zabezpečil hladký prechod z I. stupňa na II. stupeň prostredníctvom spolupráce učiteľov s rodinou a ČŠPP. Východiskom sú aktuálne skúsenosti žiaka, vedomosti, pojmy a záujmy, ktoré sú rozvíjané podľa jeho psychických a fyzických osobitostí a možností tak, aby sa dosiahol pevný základ pre jeho budúci úspech. Program je založený na princípe postupu od známeho k neznámemu pri nadobúdaní nových skúseností z pozorovania a zažitia aktivít a udalostí, ktoré sú spojené so životom dieťaťa a s jeho bezprostredným kultúrnym a prírodným prostredím. V tomto veku je pre deti dôležitá možnosť získať skúsenosti a zážitky vlastnými aktivitami, prostredníctvom zážitkového učenia v skupine rovesníkov. Vedomosti a praktické zručnosti, ktoré žiak získa aby čo najlepšie využil v ďalšom štúdiu na strednej škole.

2.3. Profil absolventa

Obsah učiva v rámci IVP pre žiaka s autizmom s neporušeným intelektom vychádza z učebných osnov základnej školy tak, aby ukončením školskej dochádzky získal žiak základné vzdelanie.

Absolvent sekundárneho vzdelania má **osvojené tieto kľúčové spôsobilosti:**

Sociálne komunikačné spôsobilosti:

- > vyjadruje sa súvislé, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primerane svojmu zdravotnému postihnutiu,
- > dokáže určitý čas sústredene načúvať, reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,

- > uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- > rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- > na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- > rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- > v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií.

Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- > schopnosť používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely) rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie:

- > žiak vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- > ovláda základy potrebných počítačových aplikácií, vie používať kreslenie a písanie na počítači, dokáže komunikovať pomocou elektronických médií,
- > uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- > rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a mobilných telefónov.

Spôsobilosť učiť sa učiť sa:

- > získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- > na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- > vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach, zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti.

Spôsobilosť riešiť problémy:

- > vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- > pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému,

- > overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- > pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom.

Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti:

- > vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj,
- > uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti,
- > uvedomuje si svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- > sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie,
- > kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- > uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje,
- > účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych a celoškolských pravidiel, je zodpovedný a dodržiava dohody,

Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- > dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- > dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- > uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- > cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- > pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- > pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- > správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciami,
- > je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

2.4. Pedagogické stratégie

Na naplnenie cieľov, zamerania školy a rozvoja kľúčových spôsobilostí, rozvoja schopností a zručností budeme podporovať:

- V plnej miere využívať učebňu s výpočtovou technikou na vyučovanie informatiky, cudzích jazykov, aj ostatných predmetov.
- Pre vzájomnú komunikáciu medzi zamestnancami, žiakmi a rodičmi budeme využívať internet.
- Budeme viac využívať nové metódy a formy vyučovania.

V predmete pracovná výchova sa zamerať na osvojovanie základných pracovných zručností a návykov a sebaobsluhy.

- Budeme rozvíjať čitateľské a grafomotorické zručnosti vo všetkých vyučovacích predmetoch.
- Budeme žiakov viesť k samostatnosti, sebahodnoteniu, kritickému mysleniu.
- Budeme podporovať tvorbu projektov, tímovú spoluprácu.
- Pre rodičov pripravíme aktivity k Vianociam, ku Dňu matiek a otcov, športové aktivity s deťmi.
- Uskutočniť rozlúčku so žiakmi deviatego ročníka slávnostným programom, oceníme žiakov za vzorné správanie, výborné študijné výsledky, súťaže a olympiády.

2.5 ORGANIZAČNÉ FORMY A METÓDY VYUČOVANIA

Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej, špeciálnej škole v priebehu dňa a týždňa je určená rozvrhom hodín schváleným riaditeľom školy. Spravidla 45 minútové vyučovacie hodiny sú z dôvodu zachovania psychohygieny pre žiakov odčlenené prestávkami v rôznej dĺžke trvania tak, ako ich stanoví vnútorný poriadok školy. Podľa štandardného rozvrhu hodín môže postupovať aj trieda s individuálnym vzdelávacím programom pre žiakov s autizmom, pokiaľ sa v nej vzdelávajú žiaci, ktorí sa dokážu štandardne zostavenému rozvrhu hodín prispôbiť.

Klasické metódy vyučovania je potrebné doplniť a spestriť inovatívnymi metódami a tými sú, práca s interaktívnou tabuľou, využívanie IKT na vyučovaní, kooperatívne učenie, prácu s textom, čítanie s porozumením, príklady z praxe atď.

3. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. hodnotenie žiakov
2. hodnotenie školy
3. hodnotenie pedagogických zamestnancov

1. Hodnotenie žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z požiadaviek školského zákona. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďíme na rozpracovanie formatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Hodnotiace portfólio žiaka bude mať každý žiak, bude ho priebežne po ročníkoch dopĺňať a bude obsahovať:

1. povinné práce (ako sa učím
  - > vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov
  - > projekty žiakov,
2. voliteľné práce (čo ma baví, čo sa mi páči)
  - > moje naj...

- > obrázky
- > príbehy
- > postrehy
- > fotografie

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Pri hodnotení sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

Cieľom hodnotenia je:

- > poskytnúť žiakovi spätnú väzbu pri získavaní požadovaných zručností a vedomostí a o tom ako ich dokáže využiť,
- > motivovať žiakov k ďalšiemu sebazdokonaľovaniu,
- > pravidelne informovať rodičov žiaka o práci a správaní žiaka.

Všeobecné pravidlá a kritériá pre hodnotenie žiakov s autizmom

- > žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami vzdelávaných v školskej integrácii v bežnej triede základnej školy je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak sú títo žiaci v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaní, dostávajú rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci;
- > žiaci sú priebežne hodnotení formou známok podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl, Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálno-pedagogickými potrebami v bežných základných školách na základe psychologického vyšetrenia,
- > Pri hodnotení a klasifikácii výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka s autizmom v základnej škole a strednej škole vrátane špeciálnych škôl, berie učiteľ do úvahy špecifické osobnostné črty žiaka podmienené autizmom, ktoré nie je možné ovplyvniť postupmi využívanými pri motivácii, hodnotení a klasifikácii žiakov bez zdravotného postihnutia, ani žiakov s iným druhom zdravotného postihnutia.
- > Posúdenie učebných výsledkov žiaka a ich zhodnotenie v súhrnnej klasifikácii učiteľ dokumentuje objektívne, s prihliadnutím na snaživosť žiaka a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania.
- > Pri slovnom hodnotení sa využíva hodnotenie dosahovaných výsledkov na základe objektívneho posúdenia ich rozsahu a kvality, neuvádzajú sa nedostatky v učebných výsledkoch žiaka.
- > Pri priebežnom aj súhrnnom hodnotení a klasifikácii žiakov s autizmom, ktorí sú vzdelávaní v triede s individuálnym vzdelávacím programom, sa odporúča forma slovného hodnotenia vo všetkých vyučovacích a výchovných predmetoch vo všetkých ročníkoch.
- > žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami vzdelávaných v školskej integrácii v bežnej triede základnej školy je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak sú títo žiaci v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaní, dostávajú rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci;
- > Forma hodnotenia sa každoročne zvolí na základe odporúčania špeciálneho

pedagóga, ktorý spolupracuje s triednym učiteľom pri vytváraní individuálneho vzdelávacieho programu žiaka. Formu hodnotenia je možné po dohode triedneho učiteľa so špeciálnym pedagógom na základe dôvodov hodných zreteľa v priebehu školského roka zmeniť. Zmena formy hodnotenia a jej odôvodnenie sa zaznamená v individuálnom vzdelávacom programe.

- > Je nevyhnutné brať do úvahy, že žiak s autizmom môže v jednotlivých predmetoch dosahovať výrazne odlišnú úroveň výchovno-vzdelávacích výsledkov nezávisle od svojich rozumových možností. Výrazne nízka úroveň výchovno-vzdelávacích výsledkov v niektorých predmetoch nemusí byť dôsledkom jeho znížených rozumových schopností alebo vôľových vlastností. Môže byť podmienená faktormi, ktoré nie je možné ovplyvniť zvýšením úsilia pedagóga ani žiaka.
- > Nevhodný postup učiteľa pri hodnotení alebo nesprávne volená motivácia k dosahovaniu výchovno-vzdelávacích výsledkov stanovených učebnými osnovami, prípadne individuálnym vzdelávacím programom, môže u žiaka s autizmom vyvolať výrazné zhoršovanie jeho zdravotného stavu.
- > Pri overovaní nadobudnutých vedomostí sa v jednotlivých predmetoch využíva forma, ktorá nespôsobuje žiakovi s autizmom psychickú ujmu a prostredníctvom ktorej dosahuje lepší výkon, ako by dosiahol pri inej forme.
- > Je nevyhnutné žiaka s autizmom vopred oboznámiť so spôsobom overovania jeho vedomostí, kritériami pri ňom uplatňovaných a upresnením rozsahu učiva, z ktorého bude skúšaný a náležitosti, s ktorými bol oboznámený, dodržať.
- > S výsledkami hodnotenia je nutné žiaka s autizmom oboznámiť primeraným spôsobom, so stručným vyjadrením pozitív a negatív (chýb) prejavovaných pri overovaní jeho vedomostí alebo zručností. Je dôležité najskôr uviesť to, čo možno hodnotiť kladne.
- > ;Ak žiak s autizmom v čase plánovaného overovania učebných výsledkov nie je schopný z odôvodniteľnej príčiny podať výkon, ktorý zodpovedá jeho skutočným vedomostiam, umožní sa mu nadobudnuté vedomosti prejavíť čo najskôr v náhradnom termíne.
- > Žiak s autizmom bez mentálneho postihnutia postupuje do ďalšieho ročníka, ak splnil požiadavky jednotlivých predmetov stanovené v jeho individuálnom vzdelávacom programe minimálne na úrovni zodpovedajúcej hodnoteniu známku „dostatočný“ v klasifikačnej stupnici alebo jej zodpovedajúce slovnému hodnoteniu. Individuálny vzdelávací program žiaka s autizmom bez mentálneho postihnutia má rámcovo zahŕňať požiadavky učebných osnov jednotlivých vyučovacích predmetov pre príslušný ročník. Žiak s autizmom bez mentálneho postihnutia postupuje do ďalšieho ročníka, ak splnil požiadavky jednotlivých predmetov stanovené v jeho individuálnom vzdelávacom programe minimálne na úrovni zodpovedajúcej hodnoteniu známku „dostatočný“ v klasifikačnej stupnici alebo jej zodpovedajúce slovnému hodnoteniu. Individuálny vzdelávací program žiaka s autizmom bez mentálneho postihnutia má rámcovo zahŕňať požiadavky učebných osnov jednotlivých vyučovacích predmetov pre príslušný ročník.
- > Vzhľadom na možnosť výskytu charakteristického príznaku pre autizmus, ktorý sa prejavuje značným rozdielom v úrovni jednotlivých schopností, môže mať žiak s autizmom v základnej alebo strednej škole v niektorom vyučovacom predmete výrazne redukovaný obsah učiva bez toho, aby to ovplyvnilo možnosť jeho postupu do ďalšieho ročníka. Pri prejave nadpriemerných schopností v niektorom vyučovacom predmete možno primerane zvyšovať nároky na vedomosti žiaka rozšírením učiva mimo rozsahu povinných učebných osnov.

Hodnotenie žiakov prebieha v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Na zasadnutí Pedagogickej rady dňa 25.8.2016 bolo prijaté, že žiaci budú hodnotení slovným hodnotením.

2. Hodnotenie školy

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- > ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich reálnosť a stupeň dôležitosti,
- > posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe,
- > oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení.

Cieľom hodnotenia školy je, aby žiaci, ich rodičia, ale aj verejnosť získala dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v štátnom i školskom vzdelávacom programe.

Pravidelne monitorujeme:

- > vytváranie pozitívnych podmienok na vzdelanie
- > spokojnosť rodičov s vedením školy a učiteľmi
- > neohrozené prostredie, spolupatričnosť žiakov i učiteľov - klíma školy,
- > priebeh vzdelávania - vyučovací proces - pedagogické stratégie - metódy a formy vyučovania,
- > prístup k žiakom
- > dosiahnuté výchovno - vzdelávacie výsledky,
- > riadiacu činnosť v škole,
- > celkovú úroveň výsledkov práce školy.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- > školské portfólio (triedne portfólia),
- > kronika školy,
- > dotazníky pre žiakov a rodičov,
- > hodnotiace porady,
- > analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach,
- > SWOT analýza.

Triedne portfólio (moderná kronika triedy) - vytvára si ju trieda pod vedením triedneho učiteľa počas celého školského roka.

Obsahuje napríklad:

- > symbol tried, pravidiel správania v triede - napr. naše desatoro rozdelenie služieb v triede fotografie triedy, akcií, zlepšováky triedy, projekty, súťaže, turnaje a ich výsledky rekordy triedy, „prešľapy“ triedy a podobne.

Školské portfólio:

- > symbol - logo školy,
- > morálny kódex školy,
- > triedne portfólia,
- > kronika školy,
- > zborník úspechov žiakov - víťazné práce, diplomy zo súťaží, olympiád, turnajov,
- > zborník aktivít učiteľov - osvedčenia o vzdelávaní učiteľov,
- > celoškolské projekty spolupatričnosti,
- > akcie s rodičmi, spolupracujúcimi organizáciami - dokumentácia akcií.

Každoročne škola vypracováva v zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 9/2006 Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy v príslušnom školskom roku. V nej je kladený dôraz na dve veci:

- > konštatovanie úrovne stavu,
- > zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú a prijatie opatrení na zlepšenie.

Správa je komplexným zhodnotením práce školy v predošlom školskom roku, je prerokovaná na pedagogickej rade, schvaľovaná Radou školy, predkladaná na schválenie Obvodnému úradu v Prešove. Zverejňujeme ju na webovej stránke školy, majú k nej prístup žiaci, rodičia i verejnosť.

O situácii v škole sú rodičia pravidelne informovaní na webových stránkach školy: www.zspretpadic.edupage.org.

Kritériom pre nás je nielen kvalita dosiahnutých výsledkov, úspechy našich žiakov, ale aj spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov a verejnosti v meste.

Podklady pre spracovanie vlastného hodnotenia školy

- > školský vzdelávací program,
- > správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy,
- > triedne knihy,
- > školský poriadok a vnútorný poriadok školy,
- > záznamy z pedagogických rád, metodických združení, predmetových komisií,
- > hospitačné záznamy,
- > žiacke písomné práce,
- > protokoly a záznamy o kontrolách a inšpekčné správy,
- > personálna a mzdová dokumentácia,
- > SWOT analýza,
- > dotazníkové prieskumy.

Oblasti hodnotenia školy

- **Personálne podmienky vzdelávania**
  - > odborná kvalifikácia pedagogických zamestnancov,
  - > odbornosť vyučovania jednotlivých predmetov,
  - > vekové zloženie pedagogických pracovníkov a podiel zastúpenia mužov a žien.

▪ **Materiálno-technické podmienky vzdelávania**

- > kvalita a využitie priestorov školy,
- > kvalita a využívanie didaktických a špeciálnych pomôcok.

▪ **Finančné podmienky vzdelávania**

- > priame neinvestičné výdavky školy,
- > príspevky od zriaďovateľa,
- > ďalšie zdroje - príspevky rodičovského združenia, dary.

▪ **Priebeh vzdelávania Vzdelávací program**

- > školský vzdelávací program,
- > učebné plány školy,
- > individuálne vzdelávacie plány,
- > vedenie pedagogickej dokumentácie,
- > kontrolná činnosť v oblasti napĺňania učebných plánov.

▪ **Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu**

- > rozvrh hodín,
- > starostlivosť a rešpektovanie žiakov so zdravotným postihnutím,
- > vnútorný poriadok školy,
- > informačný systém pre rodičov a žiakov,
- > prevencia sociálno-patologických javov,
- > klíma školy.

▪ **Plánovanie a príprava vyučovania**

- > súlad vyučovania s cieľmi základného vzdelávania,
- > vhodná stratégia stanovenia cieľov v jednotlivých triedach,
- > rešpektovanie pracovného tempa a individuálnych potrieb vzdelávania žiakov a zdravotného postihnutím,
- > nadväznosť preberaného učiva,
- > začlenenie a využívanie prierezových tém.

▪ **Vyučovacie metódy a formy**

- > riadenie vyučovania,
- > sledovanie a plnenie stanovených cieľov,
- > podpora osobnostného a sociálneho rozvoja žiakov,
- > možnosť seberealizácie žiakov, uplatnenie individuálnych možností, potrieb a skúseností,
- > využívanie metód názornosti, aktívneho, zážitkového učenia, experimentovania, objavovania, prác s chybou,
- > vyučovanie frontálne, skupinové, individuálne,
- > rešpektovanie individuálneho tempa, možnosti relaxácie žiakov,
- > odborná správnosť vyučovania

▪ **Interakcia a komunikácia**

- > pravidlá komunikácie medzi učiteľmi a žiakmi, medzi žiakmi navzájom,
- > možnosť vyjadrovania vlastného názoru, argumentácie, diskusie,
- > vzájomný rešpekt, výchova k tolerancii,
- > vyváženosť verbálneho prejavu učiteľov a žiakov,
- > príležitosť k samostatným rečovým prejavom žiakov,
- > tolerancia komunikácie u žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou.

▪ **Hodnotenie žiakov**

- > vid'. kapitolu hodnotenie žiakov.

▪ **Spolupráca školy s rodičmi a inými subjektmi**

- > rada školy,
- > triedne rodičovské združenia a konzultácie pre rodičov,
- > konzultácie s výchovným poradcom, psychológom a špeciálnymi pedagógmi v CŠPP

▪ **Škola a región**

- > prepojenie školy s mestom a regiónom,
- > prezentácia školy na verejnosti,
- > články o škole v regionálnej tlači.

▪ **Starostlivosť školy o voľný čas žiakov**

- > záujmové útvary,
- > organizácia jednorazových akcií.

▪ **Organizácia prevádzky školy**

- > organizačná štruktúra školy,
- > delegovanie právomocí a pracovné náplne,
- > poradné a metodické orgány,
- > prenos informácií vnútri školy,
- > systém vnútorných smerníc a pokynov riaditeľa.

▪ **Systém vedenia a hodnotenia pracovníkov**

- > vedenie pedagogických pracovníkov,
- > vedenie začínajúcich a nekvalifikovaných učiteľov,
- > vedenie nepedagogických pracovníkov pri zaisťovaní prevádzky školy,
- > hospitačná a kontrolná činnosť,
- > hodnotenie zamestnancov.

▪ **Finančné a materiálne zabezpečenie školy**

- > plánovanie finančnej oblasti,
- > plánovanie v oblasti materiálno technickej,
- > systém finančnej kontroly,
- > inventarizácia majetku.

▪ **Výsledky vzdelávania žiakov**

- > úroveň predstavivosti a fantázie v tvorivých činnostiach,
- > pohybová úroveň žiakov, úroveň pracovných zručností a návykov,
- > úroveň komunikačných spôsobilostí,
- > mimoriadne výsledky a úspechy žiakov,
- > žiacke práce, písomnosti, výrobky,
- > vystúpenie, koncerty, výstavy,
- > súťaže, olympiády,
- > prospech a správanie žiakov,
- > pochvaly a výchovné opatrenia,
- > hodnotenie úspešnosti a adaptácie v spádovej škole.

3. Hodnotenie zamestnancov, vnútorný systém kontroly

Vnútorný systém kontroly v personálnej oblasti predchádza hodnoteniu zamestnancov. Hodnotenie zamestnancov predstavuje racionálne a systematické porovnávanie požiadaviek jednotlivých pracovných činností a spôsobilostí zamestnancov s tým, či dokážu úspešne vykonávať zverené úlohy.

Úlohou vedúceho zamestnanca - riaditeľky školy, zástupkyne riaditeľky školy, vedúceho MZ, vedúcej rehabilitácie je posúdenie pracovného výkonu zamestnancov a rozpoznanie ich pozitívnych a negatívnych stránok, spolozhodovanie o spôsobe odmeňovania a motivovania zamestnancov, zlepšovanie vzájomných vzťahov medzi riadiacim zamestnancom a jeho podriadenými spolupracovníkmi a zamestnancami v pracovnom tíme navzájom, osobný vzťah zamestnanca k práci, stotožnenie sa zamestnanca s cieľmi školy. Ďalej slúži na vytvorenie predpokladov pre plánovanie potrieb zamestnancov, prípadne odhalenie dôvodov pre prepúšťanie nevhodných zamestnancov, identifikovanie potrieb ďalšieho vzdelávania a rozvoja zamestnancov, napomáhanie plánovaniu a realizácii ich pracovnej kariéry, odhaľovanie pracovných rezerv a odhaľovanie ciest ako a kedy zvyšovať výkonnosť.

Oblasti hodnotenia učiteľov:

- > plnenie pracovných povinností a úloh, plnenie cieľov školy, vedenie pedagogickej agendy,
- > vedenie a práca so žiakmi (kvantita, kvalita práce, produktivita práce, dosiahnuté výsledky so žiakmi, prístup k postihnutým žiakom, plnenie termínov),
- > fungovanie v pracovnom tíme, pracovné a spoločenské správanie (interpersonálne vzťahy, spolupráca),
- > komunikácia, flexibilita, ochota, schopnosť rozhodovať, schopnosť viesť spolupracovníkov, spolupráca s rodičmi žiakov,
- > úsilie učiteľa venované osobnému rozvoju (vzdelávanie, rozvoj vedomostí a zručností, schopností).

Hodnotenie zamestnanca v našej škole prebieha v dvoch rovinách:

▪ **Neformálne hodnotenie**

Je zamerané na priebežné hodnotenie nadriadeným v priebehu výkonu práce. Má príležitostnú povahu, je skôr determinované situáciou daného momentu, pocitom hodnotiaceho. Ide o súčasť

každodenného vzťahu medzi nadriadeným a podriadeným, súčasť priebežnej kontroly plnenia pracovných úloh a pracovného správania. Vykonáva ho každý vedúci zamestnanec školy - zástupkyňa riaditeľky školy bez ohľadu na vzťah priamej nadradenosti voči zamestnancovi a riaditeľka školy.

Ide o dennú kontrolu nástupu na pracovisko a odchodu z pracoviska, nástupu na vyučovaciu hodinu a ukončenie vyučovacej hodiny, nástupu na dozor a vykonávanie dozoru, správanie k žiakom, rodičom, kolegom, úprava zovňajšku učiteľa, dodržiavanie pracovného poriadku, zásad BOZP a OPP, používanie OPP.

▪ **Formálne hodnotenie**

Je racionálnejšie a periodické, vykonáva sa v pravidelnom intervale. Vytvárajú sa z neho dokumenty, ktoré sa zaraďujú do osobných materiálov zamestnanca - slúžia ako podklady pre ďalšiu personálnu činnosť. Jeho výhody sú v lepšom poznaní .

- > Hodnotí zamestnancov komplexnejšie podľa znalostí, zručností, kvalít,
- > lepšie rozpoznáva, oceňuje, rozvíja silné stránky zamestnanca,
- > lepšie rozpoznáva slabé stránky zamestnanca a umožňuje ich efektívnejšie odstraňovanie,
- > umožňuje lepšie rozpoznať potrebu vzdelávania a rozvojový potenciál zamestnanca, jeho vhodnosti pre vykonávanie náročnejšej práce,
- > sústavnejšie orientuje pozornosť na výkon,
- > zisťuje osobný vzťah zamestnanca k práci, škole ako pracovisku, k cieľom školy, ku žiakom, kolegom, rodičom, k nadriadeným,
- > prispieva k zvyšovaniu pracovnej morálky na pracovisku.

Patrí sem sledovanie výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje - ich prospech, zapájanie žiakov do súťaží, do projektov, tvorba projektov pre žiakov, zapájanie do ďalšieho vzdelávania, tvorba učebných pomôcok, zapájanie do mimoškolskej činnosti, vzájomné hodnotenie učiteľov, hodnotenie učiteľov žiakmi i rodičmi. Neoddeliteľnou súčasťou je hodnotenie vedenia pedagogickej dokumentácie - triedna kniha, triedny výkaz, tvorba časovo-tematických plánov, ich plnenie, vedenie ostatnej písomnej agendy (záznamy o krúžkoch, plán práce triedneho učiteľa, triedne portfólio, zápisnice z rodičovských združení...), aktívna účasť na poradách, zasadnutiach MZ, podieľanie sa tvorbe a realizácii školského výchovného programu, šírenie dobrého mena - zvyšovanie morálneho kreditu školy.

Dôležitou súčasťou je hospitačná činnosť nadriadeného zamestnanca na vyučovaní a písomný záznam z hospitácie s odporúčením a opatreniami na skvalitnenie práce učiteľa.

Jedenkrát ročne vedie riaditeľka školy alebo zástupkyňa riaditeľky školy so zamestnancami osobný pohovor. Na pohovore sa na základe neformálneho hodnotenia, hospitačnej činnosti, výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov, mimoškolskej činnosti učiteľa hodnotia odborné schopnosti učiteľa a jeho predpoklady na plnenie nových úloh. Súčasťou pohovoru je aj hodnotenie jeho interpersonálnych zručností, čiže ako vychádza s kolegami, nadriadenými, žiakmi i rodičmi. Hodnotí sa jeho prístup k práci - teda napríklad to, či je samostatný, lojálny, spoľahlivý, zodpovedný, dôvody čerpania pracovného voľna, či má vyvinutý zmysel pre sebadisciplínu. Ak ide o manažérsku pozíciu, určite by sa mal pohovor dotknúť aj riadiacich schopností. Výsledkom pohovoru je celkové hodnotenie pracovníka, ktoré dostať v písomnej forme v podobe vyplneného hodnotiaceho formulára.

Hodnotený zamestnanec dostáva spätné informácie o svojom výkone očami nadriadeného zamestnanca. Tieto informácie sú podkladom pre ďalšie zlepšenie vykonávania prác, odstránenie nedostatkov a chýb. Súčasne mu hodnotenie pomáha pre stanovenie úloh na budúce obdobie a vytvára pre ich plnenie primerané podmienky.

Viac v pláne vnútroškolskej kontroly a v pláne hospitačnej činnosti na daný šk. r.

4.NETRADIČNÉ METÓDY A POSTUPY VO VVP SŠ

Okrem tradičných pedagogických metód bežne uplatňujeme aj špeciálnopedagogické metódy a postupy. Pri vzdelávaní a výchove žiakov s ťažkým a hlbokým telesným, mentálnym postihnutím používame aj alternatívne postupy, ktoré sú zväčša interdisciplinárne. Kombinujú sa poznatky a postupy z oblasti pedagogiky, psychológie, rehabilitácie, zdravotníctva a sociálnej práce.

4.1 CENTRUM ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÉHO PORADENSTVA

Poskytuje:

- komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť,
- súbor špeciálno-pedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Klientelu ČŠPP tvoria deti a žiaci od 2 rokov do ukončenia prípravy na povolanie.

Patria sem:

- deti a žiaci telesne postihnutí,
- deti a žiaci mentálne postihnutí,
- deti a žiaci viacnásobne postihnutí,
- deti s miernymi poruchami zraku a sluchu,
- deti a žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- deti a žiaci s poruchami učenia,
- deti s poruchou aktivity a pozornosti,
- deti a žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- deti a žiaci chorí a zdravotne oslabení.

V ČŠPP pracujú títo odborní zamestnanci: *psychológ, somatopéd, logopéd, psychopéd, sociálny pracovník a rehabilitačný pracovník.*

Prioritné činnosti ČŠPP:

- poskytovanie psychologických a špeciálno-pedagogických vyšetrení za účelom vyjadrenia stanoviska k:
  - prijatiu dieťaťa / žiaka /do špeciálnej základnej školy,
  - individuálnej integrácii žiaka v základnej škole,
  - integrácii v špeciálnej triede ZŠ,
- diagnostika a korekcia pre žiakov so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami,

- diagnostika a korekcia pre žiakov s čiastočným oslabením výkonu,
- poskytovanie logopedickej diagnostiky a korekcie,
- konzultácie a poradenstvo predškolským zariadeniam, základným a stredným školám
- spolupráca so zariadeniami výchovy a prevencie, pediatrami, detským neurológom, rehabilitačným lekárom, pedopsychiatrom a ďalšími odbornými lekármi, referentmi sociálnej kurately.

Činnosť sociálneho pracovníka je zameraná na : vedenie klientely v ČŠPP, získavanie anamnestických údajov o klientoch, spracovanie písomného záznamu informácií o klientovi, poskytovanie komplexného sociálneho poradenstva, spolupráca so špeciálnymi pedagógmi, zdravotníkmi, spolupráca s rôznymi inštitúciami odborov sociálnych vecí, archivácia písomnej dokumentácie klientely ČŠPP, vypracovanie odporúčaní a potvrdení pre potreby školských zariadení, úradov, soc. poisťovní v rámci uplatňovania sociálnych kompenzácií

Klienti ČŠPP sú do poradenského zariadenie prijímaní na základe odporúčania:

- rodiča/zákonného zástupcu klienta,
- lekára pre deti a dorast alebo odborného lekára,
- materskej, základnej a strednej školy, odborného učilišťa.

4.2 Školský klub detí

Školský klub detí zabezpečuje pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku, výchovu a vzdelávanie v čase mimo vyučovania v popoludňajších hodinách. Činnosti, ktoré prebiehajú popoludní sa riadia výchovným programom. Sú to činnosti: vzdelávacia, záujmová, príležitostná, individuálna, odpočinková, sebaobslužná.

Cieľom ŠKD je:

- 1.rozvoj osobnosti človeka a jej rešpektovanie,
2. umožnenie seberealizácie detí v skupinových individuálnych, riadených alebo spontánnych aktivitách,
3. vedenie detí k účinnému využívaniu voľného času, rozvoju tvorivosti a fantázie,
- 4.prevenca sociálne patologických javov,
- 5.začlenenie ekologickej a dopravnej výchovy do činností klubu,
- 6.utváranie pozitívnych vzťahov medzi deťmi,
- 7.rozvoj komunikačných zručností a komunikatívnych kompetencií, ktoré vedú k rozvoju verbálnej aj neverbálnej komunikácie detí /viac v ŠkVP pre ŠKD/.

Od školského roku 2013/2014 boli žiaci s autizmom začleňovaní už do existujúceho školského klubu. Od školského roku 2015/2016 bol zriadený ŠKD 2 prioritne pre žiakov s autizmom.

Školský klub detí je dôležitý výchovný partner rodiny a školy

4.3 Snoezelen

4.3.1 Konceptia Snoezelen

Prvky koncepcie Snoezelen v miestnosti Snoezelen využívajú v edukačnom procese a podporných terapeutických aktivitách všetky zložky Spojenej školy, Budovateľská 1309 Vranov nad Topľou.

Ide o pomerne novú netradičnú formu práce s ľuďmi s postihnutím, ktorá vychádza z ich možností a schopností a snaží sa rešpektovať ich záujmy. Celá koncepcia Snoezelen je založená na celostnom prístupe, naplňuje potreby prijatia a porozumenia klienta v atmosfére dôvery a uvoľnenosti. V Snoezelen sa spájajú terapeutické s prvkami špeciálno – a liečebno-pedagogickými, s možnosťou ich prispôsobenia špecifickému postihnutiu.

Viac ako iné terapeutické smery si vyžaduje upravené prostredie a špecifické vybavenie. Snoezelen sa vykonáva v špeciálne zariadenej miestnosti, v pokojnej, uvoľnenej a príjemnej atmosfére, kde sú zmysly stimulované hudbou, svetelnými efektmi, ľahkými vibráciami, príjemnými vôňami, možnosťou polohovania a bazálnej stimulácie.

Hlavným cieľom Snoezelen je zlepšenie kvality života a rozvoj osobnosti ľudí s postihnutím. Keďže Snoezelen sprostredkúva stimuláciu zmyslov bez nutnosti intelektuálneho chápania, je účinnou metódou aj u ľudí s ťažšou formou postihnutia, s poruchami senzorickej integrácie a výrazným komunikačným deficitom. Klienti aktívne i pasívne prežívajú nové podnety, čo vedie k rozširovaniu horizontu ich poznania a podpore ich sebauvedomovania, sebareflexii, ako i k zlepšeniu komunikácie a sociálnej interakcie.

4.3.2 FILOZOFIA SNOEZELEN

Louise Haggar a Roger Hutchinson charakterizujú Snoezelen ako „splnomocňujúci prístup“, teda citlivý a vnímavý, starostlivý, nedirektívny prístup v atmosfére bezpečia a istoty, ktorý je povzbudzujúci. Pozornosť nie je prvotne zameraná na výsledok, ale zámerom je skôr asistovať klientovi pri získaní maximálneho potešenia z aktivít, ktorým sa spolu s terapeutom venuje.

4.3.3 METODOLÓGIA SNOEZELEN

Podľa zamerania, cieľovej skupiny a odbornej kvalifikácie teoreticky rozlišujeme štyri okruhy aplikácie Snoezelen:

- Snoezelen ako terapia v užšom slova zmysle, ktorá je zaradená do psychomotorickej terapie na neurofyziologickom základe, je riadená lekárom a Snoezelen terapeutom. Snoezelen terapia je tiež integrovaná v terapeutickom koncepte ergoterapie a fyzioterapie, najmä v metódach senzorickej integrácie a mototerapie.
- Snoezelen ako terapeuticky orientovaný prístup vykonávaný prostredníctvom špeciálneho odborníka, kedy je predpokladom jasná východisková diagnóza s cieľene použitými intervenciami.
- Snoezelen ako pedagogicko – podporný prístup, kedy ide o podporné opatrenia výchovno-vzdelávacieho procesu, najmä podpora kognitívnych procesov (vnímania, rozšírenie poznávania, zvýšenie koncentrácie) a integrácie.
- Snoezelen ako voľná ponuka, kedy Snoezelen slúži na navodenie pokoja a zotavenie, načerpanie síl a môže byť za istých predpokladov ponukou pre každého, bez priameho vopred plánovaného terapeutického alebo pedagogického zámeru. Ide o ponuku plnohodnotného trávenia voľného času, ktorú môžu využívať deti, mládež a dospelí.

4.3.4 SNOEZELEN AKO TERAPIA

Snoezelen terapia je zameraná na poskytnutie nádherných neobvyklých zmyslových zážitkov poskytovaných širokou škálou nízko i vysoko technologických produktov a zariadení, ktoré u klientov vyvolávajú zmyslové odpovede a reakcie. Cieľom môže byť samostatná terapia alebo podpora kompetencií klienta. Ide o jednu z najradostnejších a najpríjemnejších terapií.

SNOEZELLEN terapia pozostáva z nasledujúcich krokov:

1. Hodnotenie: zistenie zmyslového potenciálu a potrieb klienta na základe diagnostiky, pozorovania a Snoezelen dotazníkov. Diagnostika je veľmi dôležitým a rozhodujúcim predpokladom k stanoveniu podporných a terapeutických opatrení. Do diagnostiky sú zapojení aj ostatní odborníci (psychológ, logopéd, fyzioterapeut, atď.), nevyhnutná je i spolupráca s rodinou.
Diagnostiku zameriavame na hlavné oblasti – na osobnú a rodinnú anamnézu klienta, vývin postihnutia, zisťujeme dôležité informácie týkajúce sa pohybových schopností, intelektuálneho vývinu, komunikácie, interakcie všetkých zmyslov, príjemných a nepríjemných podnetov, možnosti motivácie a podpory. Na základe diagnostiky si stanovíme ciele, ktoré chceme dosiahnuť.
2. Plánovanie aktivít s použitím zariadenia v kontexte hry, upokojenia, relaxu, stimulácie a posilnenia klientov cez ich zmysly.
3. Následné znovu hodnotenie po určitom čase (3-6 mesiacov).

Čo je možné robiť v Snoezelen prostredí

Snoezelen prostredie ponúka množstvo možností využitia :

- Stimulácia (bazálna stimulácia) – celé vybavenie a zariadenia miestnosti pôsobia na klientov natoľko motivujúco, že majú chuť s nimi manipulovať a zároveň sa učiť, stimulovať jednotlivé zmysly alebo viaceré zmysly naraz – sensorická integrácia.
- Relaxácia – prostredie tiež navodzuje stav uvoľnenosti a dajú sa v ňom využiť viaceré relaxačné techniky.
- Terapia a rôzne formy intervencie kreatívnym spôsobom:
  - psychomotorická terapia, mototerapia
  - ergoterapia
  - muzikoterapia
  - dramoterapia
  - terapia hrou
  - biblioterapia
  - arteterapia
  - fyzioterapia
  - animoterapia
  - edukácia – najmä Montessori pedagogika
  - tréning pamäti a vnímania
  - diagnostika
  - včasná intervencia
  - motivácia (podpora a povzbudenie)
  - plnohodnotné trávenie voľného času

Snoezelen poskytuje ideálne prostredie pre viaceré podporné terapeutické aktivity. Príjemná atmosféra prispieva k vytvoreniu osobného vzťahu a skôr dochádza k možnosti komunikácie a interakcie. Snoezelen priestor preto možno využiť na veľké množstvo aktivít, ako napríklad spoznať svoje telo, dotýkať sa a byť dotýkaný, použiť rôzne materiály ako zdroj hmatovej a sluchovej skúsenosti, svetelné a zvukové meditácie, rôzne tematické príbehy ako sú život

v mori, život v Afrike, plavba na lodi a podobne. Na rozvoj fantázie, interakcie a komunikácie slúžia okrem svetelných, zvukových, čuchových a chuťových podnetov napríklad aj čítanie rozprávok, prerozprávanie, zahranie krátkej etudy, spájanie obrazov s hudbou. Na rozvoj koncentrácie slúžia rozličné uvoľňovacie, relaxačné a dychové techniky, ktorými sa dosahuje hlbší stav uvoľnenia.

Využitie miestnosti je aj v závislosti od toho, kto ju vedie. Ak sprievodca, ten skôr ponúka jednotlivé podnety a motivuje klienta. Ak terapeut, vtedy je potrebný vopred formulovaný cieľ na základe informácií o klientovi z predchádzajúcej diagnostiky. Jeho úlohou je vybrať jednotlivé cvičenia alebo techniky, ktoré je však potrebné adresne meniť alebo doplniť podľa aktuálnej situácie a potrieb klienta. To si vyžaduje flexibilitu, fantáziu a kreativitu zo strany terapeuta

4.4 Rehabilitácia

Rehabilitačné pracovisko poskytuje svoje služby realizované fyzioterapeutmi pod externým vedením detského neurológa a rehabilitačného lekára týmto skupinám :

- deťom špeciálnej materskej školy,
- žiakom základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím,
- žiakom špeciálnej základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím,
- žiakom praktickej školy,
- klientom ČŠPP so zdravotným znevýhodnením.

K službám rehabilitácie patrí **zapožičiavanie špeciálnych pomôcok** (Aris stolička, invalidné vozíky, invalidné detské kočiare, chodítka).

Na rehabilitačnom pracovisku sú žiakom a klientom poskytované **najmä tieto služby:**

- liečebná telesná výchova individuálne a v skupinách, cvičenie na prístrojoch: steper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, trampolína,
- nácvik na ortopedických a protetických pomôckach a prístrojoch,
- vodoliečebná terapia- perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, kúpeľ vo vírivej vani,
- balneologická terapia – parafín,
- fyzikálna terapia – magnetoterapia, diadynamik, biolampa,
- masáž – klasická, mäkké techniky.

5.Školský učebný plán

Vychádzajúc zo štátneho vzdelávacieho programu, skúseností, tradícií, dlhodobo dosahovaných výsledkov a cieľov školy naša škola orientovala svoj Školský vzdelávací program v ZŠ pre žiakov s TP takto:

Voliteľnými hodinami posilňujeme predmety, v ktorých sa zameriavame na opakovanie učiva, prehĺbenie poznatkov, prípadne na precvičovanie motoriky u žiakov s TP.

Rámcové učebné plány

ISCED 1, ISCED 2												
Rámcový učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) s vyučovacím jazykom slovenským												
Štátny vzdelávací program												
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	8	6	6	6	5	4	4	5	5	51
	prvý cudzí jazyk				3	3	3	3	3	3	3	21
	rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností	7	2	2	2	2	2	1	1	1	1	21
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1	1	1	1	1						5
												98
Príroda a spoločnosť	prírodoveda		0,5	1	1	1						3,5
	vlastiveda			1	1	1						3
												6,5
Človek a príroda	fyzika							1	1	2	1	5
	chémia							0,5	1	1	2	4,5
	biológia						1	1	1,5	1	1	5,5
												15
Človek a spoločnosť	dejepis						1	1	1	1	2	6
	geografia						1	1	1	1	1	5
	občianska náuka						1	1	1	0,5	0,5	4
												15
Človek hodnoty	etická výchova /náboženská výchova		0,5	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	7,5
												7,5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	3	3	3,5	4	3,5	4	4	36
	informatika						0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
	informatická výchova			1	1	1						3

													41,5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	svet práce									0,5	0,5		1
													11
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1			8
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1			8
	výchova umením										1	0,5	1,5
													17,5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
													20
Spolu povinná časť		18	21	22	24	24	24	24	25	25	25	25	232
Školský vzdelávací program													
Voliteľné hodiny		2	1	1	1	2	3	5	5	5	5	5	30
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		20	22	23	25	26	27	29	30	30	30	30	262

5.1 Prierezové témy ZŠ v ŠkVP

Prierezové témy:

- *OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ*
- *ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA*
- *MEDIÁLNA VÝCHOVA*
- *MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA*
- *DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE*
- *OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA*
- *REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ LUDOVÁ KULTÚRA*
- *VÝCHOVA K ĽUDSKÝM PRÁVAM*
- *FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ*
- *GLOBÁLNE VZDELÁVANIE*
- *DROGOVÁ PREVENCIA*

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ zväži zaradenie jednotlivých prierezových tém, podľa predmetu, zloženia triedy a vhodnosti. Ide o nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova

Táto prierezová téma prispieva k formovaniu a rozvíjaniu ekologického vedomia žiakov. Smeruje k tomu, aby žiaci pochopili, že sú súčasťou prírody, uvedomili si význam prírody pre život človeka a nevyhnutnosť chrániť životné prostredie. Cieľom je rozvíjať u žiakov lásku k prírode a vychovávať ich k vedomej ochrane prírody.

Dopravná výchova

Naším žiakom je neustále potrebné zdôrazňovať správanie sa chodca na verejných priestranstvách, cestných komunikáciách a v dopravných prostriedkoch. Našou úlohou je oboznamovať žiakov so základnými pravidlami cestnej premávky, naučiť ich bezpečne sa správať na cestách a v situáciách, ktoré na nich vznikajú. Dopravná výchova má prispieť ku komplexnej výchove žiakov ako aktívnych účastníkov cestnej premávky.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Cieľom tejto témy je viesť žiakov k pochopeniu funkcie a miesta rodiny v živote spoločnosti, ale aj zodpovednosti rodiny za zdravý vývin a výchovu detí.

Zdravotná výchova

Poslaním tejto prierezovej témy je priviesť žiakov k poznaniu, že zdravie a život patria medzi najcennejšie hodnoty v živote každého človeka, aj keď ich význam si spravidla uvedomia až vtedy, keď je ohrozené ich zdravie a život. Cieľom Zdravotnej výchovy je formovať u žiakov zodpovedný postoj k zdraviu a k životu. Činnosť zameriavame na tri oblasti:

- prevencia chorôb a úrazov (starostlivosť o ľudské telo, osobná hygiena, správne držanie tela, dodržiavanie bezpečnostných pokynov, lekárske odporúčenia) ako prejav zodpovednosti za svoj život a kvalitu svojho zdravia,
- zásady poskytovania prvej pomoci (praktické zručnosti pri ošetrovaní drobných úrazov),
- aktívna podpora zdravia (nebezpečenstvo závislostí, efektívne využívanie voľného času, racionálna výživa).

Správna životospráva a životný štýl

Jedným z dôsledkov moderného a mobilného sveta je nárast výskytu civilizačných ochorení. Vzhľadom k tomu, že sa do popredia dostáva konzumný spôsob života, prinášajúci pohodlie a pasívne prijímanie informácií cez médiá, dochádza k obmedzeniu pohybovej aktivity u žiakov a nárastu obezity už v útlom veku. Zameriavame sa na to, aby si deti uvedomili súvislosť medzi aktívnym pohybom a zdravím, vplyv pohybu na ich rast a vývin. Vedeť ich nielen k aktívnemu pohybu, ale aj dodržiavaniu zásad racionálnej výživy. Jedným z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa je aj šírenie osvedy medzi rodičmi žiakov v hmotnej núdzi o možnostiach školského stravovania detí.

Prevenia sociálno-patologických javov

Súčasná globálna spoločnosť priniesla so sebou zvýšený výskyt sociálno-patologických javov. Nakoľko väčšina našich žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného a patologického prostredia ohrozujúceho mravný a osobnostný vývin dieťaťa, máme eminentný záujem na znižovaní a eliminácii negatívnych vplyvov sociálneho prostredia, v ktorom žijú.

Osobnostný a sociálny rozvoj začleníme do vecného učenia, literárnej výchovy.

Environmentálnu výchovu do vecného učenia, pracovnej výchovy.

Mediálnu výchovu využijeme v matematike, estetických predmetoch, v umeleckých krúžkoch.

Multikultúrnu výchovu začleníme do jednotlivých učebných osnov predmetov vecné učenie, telesná výchova, hudobná a výtvarná výchova.

Dopravná výchova bude tvoriť súčasť telesnej výchovy, vecného učenia, ale aj matematiky, slovenského jazyka a pracovného vyučovania.

Ochranu života a zdravia včleníme do predmetov telesná výchova, vecné učenie, telovýchovných krúžkov.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov.

Výchova k ľudským právam začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov.

Finančná gramotnosť začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov – no najviac v predmete matematika.

Globálne vzdelávanie začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov – no najviac v predmete matematika, výtvarná výchova, geografia, občianska výchova prevažne na 2.st. ZŠ

Drogová prevencia začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov.

Programy, koncepcie

Vo výchovno-vzdelávacom procese vychádzame z týchto koncepcií a programov:

- 1.Národný program prevencie obezity.
- 2.Národný program duševného zdravia na roky 2011-2013.
- 3.Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012-2016 a Akčný plán pre plnenie úloh vyplývajúcich z tejto stratégie na rok 2012.
- 4.Národná stratégia rodovej rovnosti na roky 2009-2013.
- 5.Národný akčný plán pre deti na roky 2009-2012.
- 6.Národná protidrogová stratégia na obdobie 2009-2012.
- 7.Národný program prevencie HIV, AIDS v SR na roky 2009-2012.
- 8.Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011-2014.
- 9.Plán výchovy k ľudským právam v rezorte školstva na roky 2005-2014.
- 10.Revidovaný akčný plán dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2011-2015.
- 11.Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, antisemitizmu, xenofóbie a ostatným prejavom intolerancie.
- 12.Stratégia prevencie kriminality na roky 2012- 2015.
- 13.Koncepcia výchovy a vzdelávania detí so zdravotným postihnutím.
- 14.Koncepcia výchovy a vzdelávania národnostných menšín.
- 15.Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov.
- 16.Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách.
- 17.Koncepcia pedagogicko-psychologického poradenského systému a jeho implementácia do praxe.
- 18.Koncepcia špeciálno-pedagogického poradenstva.
- 19.Program zdokonalenia systému raného poradenstva pre rodičov detí so zdravotným postihnutím, detí s viacnásobným postihnutím a pervazívnymi vývinovými poruchami.